

С Т А Н О В И Щ Е

От: *доц.д-р Силвия Цветкова Терезова;*
УНСС;
Научна специалност „Икономика и управление (Търговия)“

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление (Икономика на отбраната и сигурността“) в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Гергана Цветелинова Цанкова*
Тема на дисертационния труд: *Усъвършенстване на*
противодействието на контрабандата с тютюневи изделия
в РБългария

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №566/09.03.2021 г. на Заместник Ректора по научноизследователската дейност и международното сътрудничество на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Национална и регионална сигурност“/факултет „Икономика на инфраструктурата на УНСС по научна специалност Икономика и управление (Икономика на отбраната и сигурността“) съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС №771/20.03.2018 г.. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 06.03. 2018 г. – 06.03. 2021 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертацията е в обем от 175 страници, включително: съдържание, списък с използваните съкращения, увод, три глави, заключение, списък с научните и научно-приложни приноси и списък на използвана литература - 166 източника, Структурата и обема на дисертационния труд са добре балансирани. Темата е многоаспектна и

актуална. Контрабандата с тютюневи изделия оказва негативно въздействие както върху икономиката, така и върху социално-културната сфера. Отбелязва се, че „противодействието на контрабандата е средство за повишаване на икономическата сигурност на страната“. Усъвършенстването на противодействието на контрабандата с тютюневи изделия е предпоставка за устойчиво развитие на икономиката и обществото. Правилно са дефинирани обектът и предметът на изследването. Целта е ясно формулирана и от нея произтичат поставените четири задачи. върху

В първа глава е изяснена същността на явлението контрабанда, причините за възникването ѝ, които са обособени в три групи: социално-културни, икономически и геополитически и развитието на контрабандата. Контрабандата въобще и в частност с тютюневи изделия представлява заплаха за сигурността на страна чрез негативното ѝ влияние върху икономиката, бюджета, конкуренцията и социално-културната сфера. Логично, след историческия преглед се пристъпва към критична оценка на противодействията на контрабандата в РБългария, моделът за внос и разпространение на незаконните тютюневи изделия, промените в структурата на пазара на контрабандни стоки през условно определени три периода. Специално място е отделено на регламентирането на производството и реализацията на тютюневите изделия, регулаторните органи и органите, осъществяващи противодействието на контрабандата с тютюневи изделия.

Във втора глава са разгледаните правните, организационно-координационните, икономическите и социално-културните аспекти на противодействието на контрабандата с тютюневи изделия. В резултат на критична оценка са систематизирани несъвършенствата в административно-правните и наказателни мерки и в съществуващата политика за противодействие на контрабандата с тютюневи изделия в РБългария. След очертаните икономически аспекти на противодействието на контрабандата с тютюневи изделия е разкрита връзката между икономиката и противодействието на контрабандата с тютюневи изделия. Идентифицирани са причините за съществуването и развитието на контрабандата с тютюневи изделия чрез сравняване на процесите при легалната и нелегалната търговия с тези изделия. Въз основа данните за задържаните късове, предназначени за нелегално разпространение през периода 2012-2020 г. е очертана тенденция на намаляване броя на задържаните тютюневи изделия въз основа на определените базови индекси. Отбелязва се, че в резултат на

многократно извършваните промени в съществуващите политики за противодействие на контрабандата в страната ни се е ограничил а нелегалната търговия и контрабандата с тютюневи изделия. Изведени са използваните елементи от апробираните при изследването методи. В резултат на систематизирането на проблемните области при противодействието на контрабандата с тютюневи изделия се доказва необходимостта от усъвършенстването ѝ. Разработена е методика за анализ на противодействието на контрабандата с тютюневи изделия, включваща четири етапа, която е апробирана в трета глава.

Проучен международния опит и добрите практики при противодействието на контрабандата с тютюневи изделия във Франция, Австрия, Гърция, Италия и Румъния. Очертани са насоките за подобряване организацията, координацията и комуникацията при противодействието на контрабандата с тютюневи изделия в страната ни. Разработен е концептуален модел за противодействието на контрабандата с тютюневи изделия в страната ни. За усъвършенстване противодействието на контрабандата с тютюневи изделия се предлага създаване на Център по организация, координация комуникация, контрол и анализ на противодействието на контрабандата с тютюневи изделия.

Посочените в списъка на използваната литература източници са използвани коректно.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Въз основа на разкритата същност на контрабандата, причините за възникването и развитието ѝ са очертани насоките на негативното въздействие на контрабандата с тютюневи изделия. В резултат на критичен анализ на съществуващата политика на противодействие на контрабандата с тютюневи изделия са очертани несъвършенствата ѝ и необходимостта от нейното усъвършенстване чрез създаване на Център по организация, координация комуникация, контрол и анализ на противодействието на контрабандата с тютюневи изделия.

Правилно подбраният и апробиран инструментариум е позволил на докторанта да постигне поставената цели и да изпълни поставените четири научноизследователски задачи.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемам дефинираните 4 научни и 3 научно-приложни приноси, като най-съществени са: идентифицираните проблеми при противодействието на контрабандата с тютюневи изделия, добрите практики и предложения нов концептуален модел за противодействие на

контрабандата с тютюневи изделия, както и набелязаните конкретни действия за внедряването му.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Публикациите на докторанта са три доклада на международни научни конференции и една статия, които са пряко свързани с темата на дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

В автореферата коректно е представено съдържанието, основните проблемни области, разгледани в дисертацията, резултатите от проведените изследвания и правилно формулираните изводи.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

8. Заключение

Дисертационният труд на тема „Усъвършенстване на противодействието на контрабандата с тютюневи изделия в РБългария“ отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и на Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в УНСС.

Предлагам на научното жури да вземе решение за присъждане на Гергана Цветелинова Цанкова за присъждането на ОНС „доктор“.

04.05.2021 г./София

Подпис: ...